

Möjlighet att leva som andra, SOU 2008:77

Anhörigas riksförbund (AHR) är inte formell remissinstans avseende ovannämnda betänkande, men då många av våra medlemmar berörs önskar vi ändå lämna följande synpunkter. Uppställningen följer betänkandets disposition.

4.1 Behövs LSS som rättighetslag?

AHR instämmer med utredningen att LSS måste finnas kvar som ”pluslag” och att SoL bör utvecklas för att fungera bättre för personer med funktionsnedsättning.

4.2 LSS – en lag om sociala tjänster

Förslagen tillstyrks. Företräde inför nämnden och handlägningsregler stärker den enskildes ställning.

4.4 Personkretsen

AHR motsätter sig att inga insatser enligt LSS ska få nybeviljas efter att den enskilde fyllt 65 år. Personer med funktionsnedsättning har ofta så speciella behov att traditionell äldreomsorg inte räcker till. Om tanken är att dessa personer ska få sina behov tillgodosedda enligt SoL måste denna lag byggas ut i avsevärd utsträckning. Belastningen idag är redan stor på anhöriga till personer med funktionsnedsättning och med utredningens förslag snarare ökar i stället för minskar denna belastning. Funktionsnedsättningar försvinner inte för att personen fyllt 65 år. När ”normalt åldrande” tillkommer kan funktionsnedsättningen i stället bli tydligare och det är många gånger svårt att avgöra vad som påverkar personen mest.

4.5 Ett barnperspektiv i LSS

Förslagen tillstyrks. AHR vill dock betona att registerkontroll måste ske avseende **all** personal som arbetar inom LSS-området.

5 Huvudmannaskapet för stöd och service

Förslagen tillstyrks. Problemet med dubbla beslutsvägar och dubbla utredningar med åtföljande olika bedömningar försvinner.

6.3 Behov

Det golv på 20 timmars grundläggande behov per vecka som föreslås införas för personlig assistans är inte utrett vilka konsekvenser detta får. Vad sker för personer som inte uppnår gränsen? Ska dessa personer hänvisas till kommunerna?

Kommunerna kan dock inte bevilja annat än övriga insatser enligt LSS. Den nya insatsen personlig service med boendestöd ska enligt utredningen inte omfatta så mycket omvårdande insatser som personlig assistans. Risken är uppenbar att dessa personer inte får sina behov tillgodosedda.

AHR är kritisk till att krav införs på både grundläggande behov och andra behov för rätt till personlig assistans. Vad kommer att finnas för de som Försäkringskassan inte bedömer har andra behov? Ska dessa personer inte få möjlighet att leva som andra och få delaktighet i samhället? Risken finns att Försäkringskassan gör en snäv bedömning av andra behov och inte beviljar personlig assistans. Självklart är det så att största delen av gruppen av personer med funktionsnedsättning, i den mån man kan tala om grupper, också har andra behov, det gäller bara att tolka personens uttryckssätt. Av denna anledning är AHR också kritisk till att ”annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den funktionshindrade” i framtiden ska tas bort.

Det kan vara viktigt att i större utsträckning än som sker idag använda tekniska hjälpmedel, men vad sker under utredningstiden? Ansökan om bostadsanpassning tar i regel flera månader. Ska en ensam assistent handha personen själv under tiden? AHR vill även betona att användandet av lift av arbetsmiljöskäl måste ske av två personer. Anhöriga är ibland personliga assistenter och det kan inte nog understrykas vikten av information hur hjälpmedlen ska användas.

Förslagen om utredning av användandet av personlig assistans vid sjukhusvistelse tillstyrks. I samband därmed bör utredas möjligheten att kräva att personal från boende också har skyldighet att medfölja vid sjukhusvistelse.

6.4 Utförande och kvalitet

Förslagen tillstyrks. Eftersom god kvalitet är oerhört viktigt för personer med funktionsnedsättning välkomnar AHR att kravet införs för assistansanordnare. Att Försäkringskassan får ett tydligare ansvar för information är bra.

6.5 Ersättning

Förslagen tillstyrks. Det måste betonas att assistansersättningen ska gå till kostnader för assistans och ingenting annat, såsom t ex vinster för assistansbolag.

6.6 Tillsyn och kontroll

Förslagen tillstyrks. Tillstånd för assistansanordnare känns naturligt att det införs. Angående AHR:s inställning till övriga förslag se motivering ovan till punkt 6.5.

7.1 Övergripande frågor om kvalitet och kostnader

Förslagen tillstyrks. Alla åtgärder avseende likställighet i bedömningar samt för ökad kvalitet välkomnas.

7.3 Insatser med beslut om boende

Förslaget om uppdelning i olika beslut tillstyrks.

Förslaget om att personlig assistans inte ska få kombineras med insats boende avstyrks. Personlig assistans ger den enskilde större möjligheter till självständigt liv och måste därför kunna förekomma även om den enskilde beviljats gruppboende eller bostad med särskild service.

Ändringen avseende bostadstillägg tillstyrks.

7.4 Stöd och service i ordinärt boende

Förslagen avstyrks. Förslagen måste utredas ytterligare för att se vilka konsekvenser de får. AHR:s mening är att insatsen bör delas upp i två olika insatser. Det måste dessutom utredas vad som händer om ledsagning tas bort. Insatserna är inte identiska och personer med funktionsnedsättning riskerar att inte kunna få delaktighet i samhällslivet om ledsagning tas bort.

7.5 Sysselsättning

AHR anser det mycket tveksamt att krav införs på aktivitetsersättning för att beviljas daglig verksamhet.

7.6 Personligt stöd och individuell planering

Förslagen tillstyrks.

Angående reformen i stort önskar AHR påpeka vikten av kontinuitet i lagstiftning och åtgärder från samhällets sida avseende personer med funktionsnedsättning. Det får inte betraktas som ”lyxinsatser” som samhället endast har råd med under högkonjunktur. Även i sämre ekonomiska tider måste personer med funktionsnedsättning garanteras stöd och hjälp för att få sina behov tillgodosedda.

Anhörigas Riksförbund

Åke Fagerberg
Ordförande